

ОЦІНКА ЯКОСТІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ УРОЛОГІЇ

Саричев Л.П., Сухомлин С.А.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено питання вдосконалення оцінки якості знань студентів у виші на сучасному етапі. Розкрито заходи щодо підвищення ефективності навчання урології, методи і проблеми контролю знань.

The paper deals with the improvement of the assessment of the quality of the university students' knowledge at the present. The measures for improvement the efficiency of teaching urology, methods and problems of knowledge control have been described.

Ключові слова: урологія, навчальний процес, оцінка знань.

Підвищення якості медичної освіти як однієї з базових загальногуманітарних цінностей у країнах Європейсько-Союзу стає стратегічним національним пріоритетом України [2; 4].

Важливою складовою освітнього процесу є правильно організований його контроль, який сприяє досягненню цілей навчання [1]. Остаточний результат навчання – висококваліфікований, конкурентоздатний лікар-фахівець – залежить від декількох факторів. Це студент із його здібностями, працездатністю, мотивацією до навчання; колектив кафедри із його навчальним, науковим і фаховим професіоналізмом, організаційно-методичне та матеріальне забезпечення навчального процесу (наявність комп'ютерів, муляжів та ін.). Тому контроль якості освіти у вищому медичному закладі потребує комплексної оцінки організації навчального процесу: в першу чергу – рівня теоретичних знань і практичних умінь студентів, а також науково-педагогічного рівня викладачів, матеріального й організаційного забезпечення навчального процесу (навчально-методичного, мультимедійного, інформаційного, матеріального та ін.), у тому числі – методології оцінювання знань студентів [3].

До основних функцій оцінювання навчальних досягнень студентів належать контролююча, навчальна, діагностуюча, стимулююча і виховна, а результати оцінювання використовують для оцінки ефективності навчання. Докорінне поліпшення якості підготовки спеціалістів може бути забезпечене надійним зворотним зв'язком, який реалізується через контроль навчальної діяльності студентів [3].

Перевірка й оцінювання знань і умінь студентів – активний процес, який є важливою складовою навчання. Результатом контролю є показник співвідношення між поставленою метою навчання і досягнутими результатами. Оцінка навчальних здобутків студентів характеризує рівень засвоєння майбутніми фахівцями знань, умінь і навичок відповідно до вимог навчальних програм. У зв'язку з цим застосування контролюючих технологій знань у вишах є, вочевидь, актуальним [1].

Контроль результатів навчання на кафедрі урології є обов'язковим компонентом навчального процесу, який виконується на всіх стадіях навчання. Застосовуються різні види контролю: за часом – стартовий, поточний, тематичний, підсумковий контроль, за методами – білетний, тестовий (розв'язання ситуаційних задач, письмові завдання, матричний та ін.). За розділами курсу урології розроблені уніфіковані тестові завдання, побудовані за структурою тестового контролю знань «Крок-2». Нині ця база тестів застосовується для визначення первинного й остаточного рівнів знань кожного студента. Крім цього, розроблені та впроваджені в навчальний процес клінічні ситуаційні завдання. Клінічні завдання і тематичне тестування використовуються під час практичних занять, на відпрацюваннях пропущених занять, у навчанні за індивідуальним графіком, на залікових заняттях та відпрацюванні лекційного матеріалу. Створені тестові завдання мають не лише контролюючий, а й навчальний характер, і є одним із мотивів підвищення пізнавальної діяльності студентів. Для цього використовують різні елементи, в тому числі тестові завдання на кожному практичному занятті.

Письмовий тестовий контроль проводиться на початку заняття, триває близько 10-15 хвилин і дозволяє визначити первинний рівень знань студентів. Використовуються сучасні методи тестового контролю з використанням питань англійської мови, які стосуються урології. Питання завантажені на сайт академії, де кожен студент може пройти пробне тестування та визначити свій рівень знань. У процесі заняття в усній формі обговорюються питання, що викликали труднощі в студентів, а також теоретичні питання, які не ввійшли в тестові завдання. Такий контроль дозволяє швидко оцінити рівень знань студентів і перейти до виконання практичної роботи.

Тестова перевірка знань має цілу низку переваг перед традиційними формами і методами. Вона дозволяє раціонально проводити заняття, охопити значний обсяг матеріалу, швидко встановити зворотний зв'язок зі студентами; визначити результати засвоєння матеріалу та зосередити увагу на прогалинах у знаннях. Тестовий контроль забезпечує одночасну перевірку знань студентів і формує мотивацію регулярно готуватися до кожного заняття, досить об'єктивний у оцінюванні знань, забезпечує прозорість результатів контролю.

Тестові завдання потребують не лише застосовувати знання, а й інтегрувати та синтезувати їх, оцінюють уміння студентів інтерпретувати дані та приймати рішення, що є важливою складовою клінічних навичок. Крім тестових завдань, застосовуються також письмове й усне опитування. Усне опитування дозволяє встановити контакт зі студентами та виявити особливості засвоєння студентами матеріалу, залишає можливість живого спілкування, без чого підготовка лікаря не може бути повноцінною. Спілкування дозволяє краще визначити індивідуальність студента, оцінити рівень його практичних умінь і навичок, виявити його схильність до науково-дослідної роботи. Письмова перевірка дозволяє організувати роботу зі всіма студентами, визначити напрями для індивідуальної роботи з кожним. Наявна й активно застосовується комп'ютерна навчально-контролююча програма з урології, яка дає можливість оптимізувати процес навчання і прискорити контроль знань. Проте зауважимо, що перевіряються лише знання, а не спосіб мислення студента. Тестові та комп'ютерні форми навчання і контролю знань дозволяють швидше опанувати необхідні знання і залишають більше часу для практичної роботи, але не здатні замінити традиційного спілкування з викладачем і хворими.

На кафедрі з метою виявлення знань студентів до кожної теми створені методичні розробки, які містять теоретичні питання і питання для самоконтролю, тестові завдання та ситуаційні задачі.

Контроль практичних навичок проводиться під час роботи студентів з хворими та розв'язування ситуаційних задач. Велику кількість хірургічних навичок студенти не можуть засвоїти безпосередньо на пацієнтах, відповідно, і викладач не може перевірити рівень практичних умінь. Не кожен пацієнт висловлює бажання бути оглянутим студентом, тим більше іноземним. Тому останніми роками все більшого значення набуває використання сучасних тренажерів і манекенів. Незважаючи на їхню вартість, необхідно поступово оснащати навчальні заклади відповідним обладнанням. Відсутність тренажерів призводить до того, що рівень практичної підготовки наших студентів не відповідає сучасним стандартам.

Контроль і перевірка самостійної роботи студентів проводяться під час практичних занять, до яких включені питання з тем для самостійного опрацювання. Самостійна робота може контролюватися наприкінці аудиторного заняття у вигляді тестового контролю. Окремі питання студенти опрацьовують у вигляді підготовки рефератів.

Індивідуальна самостійна робота студентів (участь у загальнодержавних, міжнародних та загальноакадемічних наукових студентських конференціях, у роботі кафедрального наукового гуртка, участь у науковій роботі кафедри) оцінюється під час підсумкового модульного контролю за спеціально розробленою шкалою.

З кожної теми практичних занять і для самостійного вивчення розроблені методичні вказівки, що містять зміст заняття, матеріали для самоперевірки, тестові завдання для контролю знань; матеріали для самопідготовки викладені на сайті академії.

Підсумковий контроль засвоєння модулів відбувається по їх завершенню на підсумкових модульних заняттях та має своїм завданням з'ясувати рівень засвоєння навчального матеріалу після завершення модуля. Підсумковий модульний контроль проводиться шляхом усного і тестового опитування з урахуванням опанування студентами практичних навичок. Його проводить викладач, закріплений за певною групою, в присутності доцента чи професора кафедри. Це сприяє об'єктивнішій оцінці знань студентів, що є однією з головних умов навчання за Болонською системою.

Ще однією важливою умовою якісного викладання урології – відповідний рівень власне викладачів. На кафедрі урології заняття проводять найдосвідченіші та висококваліфіковані викладачі – професор, доценти, кандидати медичних наук. Висока професійна підготовка, багатий досвід і відповідальність професорсько-викладацького складу дозволяють проводити навчальний процес на високому навчально-методичному рівні. Сучасну інформацію отримуємо з фахових медичних джерел розвинутих країн Європи і США. Також співробітники кафедри регулярно беруть участь у міжнародних і внутрішньоукраїнських конгресах, з'їздах, конференціях, стажуються за кордоном. Завідувач кафедри і співробітники проводять регулярні контрольні відвідування та взаємовідвідування занять із подальшим обговоренням результатів на кафедральних зборах.

Отже, для адекватної оцінки підготовки студентів необхідно застосовувати комплексні, різноманітні методи контролю й оцінювання, оптимально і творчо підходити до їх використання залежно від дидактичної мети, змісту навчального матеріалу, рівня обізнаності студентів і їхнього інтелектуального розвитку.

Список використаних джерел

1. Булах І.Є. Проблеми оцінювання знань студентів у контексті вимог Болонської декларації / І.Є. Булах, О.П. Волосовець, М.Р. Мруга // Медична освіта : наук.-практ. журн. – 2011. – № 2. – С. 20–22.
2. Закон України "Про вищу освіту" [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 37-38. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Канівець Т.М. Основи педагогічного оцінювання: навч.-метод. посіб. / Т.М. Канівець. – Ніжин : Видавець П.П. Лисенко М.М., 2012. – 102 с.
4. Медична освіта у світі та в Україні / [Ю.В. Поляченко, В.Г. Передерій, А.В. Підаєв та ін.]. – К. : Книга плюс, 2005. – 284 с.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Селіхова Л.Г., Лавренко А.В., Борзих О.А., Дігтяр Н.І., Герасименко Н.Д., Мормоль І.А., Авраменко Я.М., Кайдашев І.П.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглядаються питання якісного засвоєння матеріалу з пропедевтики внутрішньої медицини як першого рівня формування клінічного мислення в студента медичного вишу. Визначається роль контролю якості освіти в процесі спеціальної медичної підготовки майбутніх лікарів.

The questions of qualitative assimilation of the material from propedeutics of internal medicine as the first step for a student of medical university in the formation of clinical thinking are considered. The role of quality control of the education in the process of special medical training of future physicians is determined.

Ключові слова: **якість освіти, медична освіта, поліпшення загальної і спеціальної підготовки студентів.**

Поліпшення якості надання медичної допомоги неможливе без підвищення рівня професійних знань і навичок лікарів, а отже, без поліпшення їхньої загальної та спеціальної підготовки.

Проблемне навчання – невід'ємна складова педагогічного процесу в вищих навчальних закладах. Сутність проблемного навчання полягає в постановці проблеми й вирішенні протиріч, що виникають у процесі пізнання тих чи інших явищ. При цьому викладач не подає знання в готовому вигляді, а спонукає слухачів до пошуків самостійних шляхів вирішення поставлених завдань. Це досягається створенням проблемних ситуацій, вирішення яких відбувається в умовах максимальної самостійності студента [2].

Пошук і застосування різних форм і методів навчання зумовлений бажанням оптимізувати медичну освіту. Як